

Олег Шагала

Думаю, більшість погодиться, що молодість, з одного боку, найприємніша пора життя, адже ми сповненні сили та творчої енергії, готові змінювати світ і людей навколо себе, «перевернути гори», а з другого боку – найскладніший етап нашого життя, бо для багатьох відбувається болючий перехід від дитячих мрій і сподівань до усвідомленого життя, а разом з тим – до пошуку відповідей на екзистенційні питання щодо власного буття та призначення.

Чи моє існування має сенс? Яка мета сценарію мого життя? Як жити, якщо всіх і так чекає смерть? Ці та інші запитання переслідують молодь, яка прагне знайти істину, а разом з тим – і сенс свого буття. Оскільки ми християни, то нам необхідно шукати відповідей не у філософських концепціях стоїків, епікурейців чи інших світочів людського розуму, хоча і без них неможливо обійтися, а насамперед Господі, який об`явився людству і відкрив кожному шлях до спасіння. Саме у Ньому зможемо знайти повноту відповідей та задовольнити свої пошуки.

Христос спілкується з молодою людиною

З-поміж багатьох євангельських розповідей зустріч Христа з багатим юнаком заслуговує на нашу увагу. Молодий юнак приходив до Ісуса із запитанням: «Учителю благий, що мені робити, щоб успадкувати життя вічне?» (Мт 19,16). Ісус відповідає: «Заповіді знаєш: не перелюбствуй, не вбивай, не кради, не свідкуй ложно, шануй свого батька і матір» (Мт 19, 18-19). Розмова продовжується тим, що юнак стверджує, що все вищезгадане він зберіг змалку і прагне почути більше, запитуючи знову: «Чого мені ще бракує?» (Мт 19,20). Після відповіді Христа, яка полягала в тому, щоб продати всі свої маєтки і роздати бідним, юнак відійшов засмучений, бо мав великі статки.

Христові слова мають надчасовий характер, а це значить, що, звертаючись до юнака, Він звертається до кожної молоді людини. Кожен з нас потенційно є співрозмовником Ісуса, адже, як навчає середньовічний містик св. Бернард, «інтерпретатор має бачити у словах Писання себе» .

Молодість – це багатство

Зустріч Христа і багатого юнака, як ми вже згадували, завершилася відходом юнака, оскільки «мав великі багатства». Безперечно, що тут йде мова про матеріальні блага, з якими важко було розпрощатися юнакові. Проте святий папа Іван Павло II вважає, що тут також йдеться про те, що сама молодість – багатство, адже вона є відкриттям своїх потенційних можливостей та їх реалізації . Молодість – це Божий дар, щоб усвідомити Господа Бога як джерело життя. Відкинувши Його, ми ризикуємо позбавити себе повноти життя. «Рішення відійти від Христа зумовлювалося тільки матеріальними багатствами – тим, що мав, а не тим, ким був», – продовжує навчати святий папа Іван Павло II. Сама молодість привела його до Ісуса і спонукала поставити ці запитання. «Що мені робити, щоб успадкувати життя вічне?» (Мт 19,16), – тобто як мені жити, щоб моє життя мало справжній сенс ?

Молода людина, живучи в постмодерному та релятивізованому суспільстві підміни понять, є немов сліпець, який навпомацки шукає істину. Знаходячись у джунглях різних повчань, міркувань, ідей правильного життя, людина губиться в цій гущавині багатослівних інструкцій. Це відбувається тому, що запити людини як образу і подоби Божої перевищують людські формули досягнення щастя. Ми часто гонимося за посадами, дорогими автівками, високим соціальним статусом, але насправді усе, чого ми хочемо, вже маємо. Щастя, якого ми так прагнемо, вже всередині нас. Людина не може реалізувати себе без Бога.

Закон – як компас у бурхливому морі

На перший погляд, закон асоціюється з певним юридичним обов'язком, його здійснення нібито утискає свободу людини, проте той, хто думає, що може бути свобідним без заповідей, неодмінно потрапить у рабство гріха. Що мені робити, щоб успадкувати життя вічне? На це запитання Христос перелічує заповіді, що їх колись отримав Мойсей на горі

Синай у момент примирення Бога з Ізраїлем. «Божі заповіді мають одвічну цінність, бо вони є основним законом людства, записаним у совісті кожної особи. Саме ці стосунки є першим кроком у напрямку до свободи і вічного життя, бо, зберігаючи їх, людина стає на шлях правильних взаємостосунків з Богом і ближніми», – так окреслює важливість Декалогу папа Іван Павло II . Дуже важливо, щоб у період молодості визначити правильні життєві орієнтири, які пов'язані зі ставленням до моральних категорій добра і зла.

Аполінарій Лаодикійський, роздумуючи про роль Закону, навчає: «Вчення Закону є добрим, і Христос не критикує його, але каже: «Як хочеш увійти в життя, додержуй заповідей», – вказуючи початок шляху, але не його завершення. В такий спосіб Він показує, що Закон для Нього не є чужим, проте цілковита досконалість може бути досягнута тільки через Нього» . Немовби підтверджуючи слова Аполінарія, Оріген додає: «І можливо вистачить цього [Закону] для того, щоб хтось увійшов у початок життя; однак ці та інші умови не вистачають для того, щоб хтось міг увійти у життя досконале...» . Отже Божий Закон є необхідним засобом на шляху досягнення остаточної мети і служить компасом у бурхливому морі життя.

Мета людського життя

Фундаментальною істиною християнства є твердження про те, що людина створена на образ і подобу Божу. Часто слова «образ» і «подоба» ототожнюють, але церковне передання робить між ними розрізнення. Образ Божий – даність, подоба – заданість, отже образ має розвиватися, щоб досягти мети – подоби Божої.

Повнота образу Божого, кажуть Святі Отці, у Воплоченому Сині Божому, на чий образ і сотворена людина. Сотворення людини – кульмінація створення світу. У книзі Буття ми можемо побачити, що Господь ставиться до людини особливіше, ніж до інших творінь, бо Він не сотворив на свій образ ані місяць, ані зорі, ані тварин. «Ніщо у творінні не може дорівнятися до вас своєю величчю», – влучно підкреслює Оріген, звертаючись до своїх слухачів . Сотворена Господом людина обдарована всім необхідним, щоб жити згідно з образом Божим, і має стреміти до свого Первообразу: «Як лань прагне до водних потоків, так душа моя прагне до Тебе, Боже» (Пс 42,2). Це прагнення є ніщо інше, як потяг людини досягнути подоби Божої.

Кожна людина покликана уподібнитися до Бога. Маючи в собі потенціал Божого образу,

людина покликана реалізувати його через богоуподібнення, стати преподобною. Це неймовірно складний, але водночас можливий до здійснення шлях, адже з одного боку потребує людських старань та зусиль, а з другого – благодатної дії Святого Духа.

Хтось може заперечити, ніби щоденний досвід показує, що люди аніскілечки не подібні до Бога і не є Його образом. Однак слід завжди пам'ятати, що образ «завжди зберігається, – каже Августин, – навіть якщо він і затертий до невпізнання». Всі ми сотворені на образ Божий і призначені до життя з Богом. Тільки Він є благим, бо Його сутність – любов. Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним (Йо 3,16). Тому Він надає остаточного сенсу людському існуванню.

Всім нам на землі даний короткий відрізок часу. Можливо, в нас є лише одна-єдина можливість зробити декілька справді величних речей. Ніхто не знає, скільки житиме тут, на землі. Наприкінці земної мандрівки матиме значення лиш те, чи став ти тим, ким міг би стати. Один з найяскравіших представників стоїчної філософської школи Сенека дає усім нам цінну пораду: «Поспішай жити і вважай, що кожен окремий день – це окреме твоє життя». Кожен подарований день є можливістю реалізувати себе. Господь Бог хоче, щоб ми стали такими, як Він: «Будьте досконалі, як Отець ваш Небесний досконалий» (Мт 5,46).

Олег ШАГАЛА, Молодість – пошук справжнього сенсу життя // СЛОВО №4 (76)